

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištru v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamešne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vodja evropskih republikancev mrtev.

Na prelazi od starega v novo leto dne 31. dec. o polnoči je blizu Pariza umrl glasovit in silovit mož, katerega se je celo železni Bismark bal. Vodja francoskih pa sploh vseh evropskih republikancev, po celem svetu znani Gambetta, je po kratkej bolezni nepričakovano od smrti bil pobran. Za francosko republiko pred vsem je to silni udarec, kajti on jej je bil pravi oča, branitelj in vodja.

Porodil se je dne 20. aprila 1838 v mestu Cahors. Starši bili so mu italijanski priseljenci iz Genove ter baje židovske krvi. Mladi Gambetta postal je l. 1859 advokat v Parizi, kder je vsled svoje predrzne zgovornosti kot odvetnik političnih zločincev prvič ljudi na se opozoril; zlasti republikanci so ga čislali in zoper kandidate cesar Napoleonove volili za poslanca,

Ko je cesar Napoleon III. l. 1870 bil v Sedanu od Prusov vjet, proglasili so Francozje v Parizi na predlaganje Gambettovo: francosko republiko ter cesarstvo odpravili in Napoleonovo rodbino odstavili. Gambetta je postal minister republikanske vlade ter na vso moč vojsko nadaljeval zoper Pruse. Ker so ti Pariz zajeli in obkolili, spustil se je drzno v balonu na višine ter srečno všel sovražnikom in potem v mestu Tours sestavil novo republikansko vlado. Od tod je spravil tri vojske na noge. Vse se mu je čudilo pa bilo je zastonj. Prusko-nemška armada bila je presilna in Francozi so morali udati se. Sklenoli so mir, plačali 5000 milijonov frankov in prepustili nemškemu cesarju Alzacijo in Lorensko.

To pa boli vsakega Francoza. Gambetta je zanaprej ministroval samo enkrat in le kratek čas pa duša je bil republikancem in je pred vsem skrbel, da Francoze ukrepi za novo, maščevalno vojsko proti Nemčiji. In res, priznati se mora, storil je čudovito veliko. Francozi so v 10 letih meje proti Nemškej silno utrdili s šancami in kanoni, njihova vojska šteje uže sedaj

več vojakov, kakor prusko-nemška. Orožana pa je z najnovejšim in najboljim orožjem, tako, da se prusko-nemškim državnikom uže strahu lasi ježijo. To je tem bolje opravičeno, ker je med tem Bismark svoje stare zaveznike Ruse nehvaležno razžalil, zabranivši jim vzeti turški Carigrad. Zato je zelo mogoče, da se Rusi kedaj s Francozi zvežejo zoper Bismarka. Gambetta je na to gotovo deloval. Nameraval je romansko republiko osnovati pod vodstvom francoske. Obsegala bi ta republika Francosko, Španijo, Portugalsko in Italijo. Zveza tolike romanske republike s slovanskimi Rusi bila bi vsekako silna nevarnost za Bismarkovo Nemčijo, ki je med obema sovražnikoma na sredi.

Tega strahu je sedaj Bismark rešen. Smrt mu je pobrala lani dva najsrditnejša sovražnika, ruskega generala Skobeleva in francoskega rogovileža Gambetto. Novo leto se toraj dobro začne za Bismarka.

Gambetta je bil freimaurer in sovražil katoliško Cerkvu. Zato jo je preganjal prav po Bismarkovej šegi. Redovnike in redovnice je pregnal iz dežele in krščanski nauk iz šol. Sam je živel pohotno in požrešno, kar je tudi vzrok bilo njegovej ranej smrti. Nagrabil si je veliko milijonov in živel razkošno. Šamo njegov kuhar je dobival letne plače 50.000 fran. ali 20.000 fl. Prebival je v palači, lepšej, kakor nekdej francoski kralji. Vsemu konec storila je sedaj smrt. Baje od njega zapuščena ženska se je hotela vpričo njega ustreliti. Gambetta jej izvije revolver, toda krogla ga rani v desnico, se odbije na kosti in prasne v drobovino, ki se potem nevarno vné, ker je itak uže bila navražena. Moral je umreti. Umrl pa je kot pravi freimaurer brez mešnika in brez Boga.

Francozi so pa vsakako v zadregah, zlasti republikanci, kajti predsednik republike, Grevy, je uže 73 let star. Drug republikanec pa nima nobeden dovoljno veljave in zaupanja. Bati se je velikih homatij.

Dva slovenska Judeža, eden obeše zaprt.

(Konec.)

Ko je „Slov. Gospodar“ naznanil, zaradi česa da je Sorschagg tožen, zakadila se je freimaurerska „Cillier Zeitung“ kakor srdita osa v naš list ter zlasti njenega urednika najnesramnejše z blatom ometavala, čes da je neopravičeno Sorschagga opisal, kakor kakšno gnjusobo in pošast. (Scheusal.)

No, teh besed „Gospodar“ ni rabil pa bi bil tudi pravo zadel, ako bi se jih bil poslužil. Krvava sodnja celjska ga opravičuje obsodivša Sorschagga zarad najgrših zločinstev. Tatove, goljufe in tolovaje sodijo javno, s Sorschaggom pa so se porotniki: Pečnik, Lipovec, Lorber, Purgaj, Zadravec, Geiger, Hutter, Milošič, Stepišnik, Ploč, Ahman in stotnik Schmöger, morali dati zapreti v posebno hišo, da se vse tajno razpravlja.

Celi četrtek, petek, saboto in naslednjo noč do 2. ure v nedeljo jutro imeli so dela z njim in njegovimi ničvredneži: Anton in Jurij Zorko, Ignac Alt in Franz Štefan. Naposled je bil kriv spoznan, da je cesarja žalil, dobrotljivega cesarja, ki se je zlasti Slov. bistriškega okraja na priprošnjo poslanca barona Goedelna dvakrat bil usmilil in veliko tisoč daroval vsled toče poškodovanim, da je psoval cesarjevo rodbino in naznanjal bližnji „prihod Prajzov“, da je po nedolžnem slovenskega narodnjaka g. Kresnika v kajho spravil na celih 138 dnij, da je ljudi goljufal in ljudi zapeljeval v krivo pričanje pred sodnijo. Ali to ni prava nemškutarska pošast?

Ali ta predrzni Judež ni sramota Slovencem, zlasti pa slov. bistriškemu okraju? Kdo zamore, kdo se upa toliko gnjusobo še iti prat? Sama „Cillier Zeitung“ se ne drzne tega storiti. Sicer z zobmi škriplje pa dolgi jezik vendar prav varčno za plotom drži!

Sorschagg je bil poštenih slovenskih staršev sin, ter nekaj časa c. kr. žandar. Kot žandar se gotovo ni naučil cesarja psovati pač pa je prišel domov toliko spremenjen, da ni ljubil svojega slovenskega jezika več, ampak se sramoval svoje slovenske krvi. Postal je pravi nemškutar, želeč vse Slovence ponemčiti. To so zapazili in v svoje namene porabili slov. bistriški, mariborski in drugi liberalci in nemčurji, ter ga v svoje mreže vlovili, zapeljali, spridili in naposled v največjo nesrečo pripravili.

Hlapčeval jim je zvesto mnogo let in služil kot klešče. Zganjal je kakor mesar teleta jihovim kandidatom slovenske volilce na volišče. Strahoval je vso okolico. Še v kajhi sedečemu je več županov podpisalo hvalno spričevalo, a potem sramotno preklicalo. Bil je strah, po-

beljivec celemu okraju, dokler ga sva sodnja. Mera je bila polna, razkriti, on obsojen in uničen. sodba zadeva pred svetom tudi njegove mojsre in podpihovalce v Slov. Bistrici in drugod.

Da liberalno-nemčurska svojat našega cesarja črti, njegovo rodbino zaničuje, po Prajzih in velikej Bismarkovini sline cedi, to je v osebi nesrečnega Sorschagga svetu zopet dokazano in obsojeno!

Dragi slovenski rojaki! bodi Vam rečeno v svarilo! Ne zaničujte svojega slovenskega roda, ostanite zvesti Slovenci, pa bodete tudi svitlemu cesarju ostali vselej udani Avstrijani! Varujte se nemčurjev in liberalcev in jihovih listov!

Zlasti pa skrbite, da odpravimo in zatremo list, katerega so celjski, ptujski in drugi nemškutarji v Celji osnovali, da zavirajo napredovanje našega ljudstva na edino pravej, narodnej, krščansko-katoliškej podlagi!

Destrniški.

Gospodarske stvari.

Slepost pri konjih.

Pri nobeni naših domačih živali se ovesne bolezni in slepost tako rade in pogosto ne nahajajo kakor pri konjih.

K temu pa pripomajajo razni uzroki. Na prvem mestu so tukaj previsoke senenske lojtre, ki so konjem v tem oziru škodljive, ker iz njih prah in senenski drobir živalim v oči pada. Prah in drobir pa v očeh nareja razna vnetja, in konec vsega pa je, da konj oslepne.

Na drugem mestu je ostrí sopuh konjskih hlevov, ki živalim oči kvari in sicer prav močno kvari.

Ostri amonijakovi plin, ki človeku solze v oko sili, je tudi konjskemu očesu zelo škodljiv. Tudi ta okoliščina, kako in od ktere kraja svitloba v hlev prihaja, je velike važnosti.

Ako svitloba od strani prihaja, žival le vedno isto oko proti svitlobi obrača in to ga zelo slabi.

Ako pa konj od svitlobe proč obrnjen stoji, mu tudi to hudo dene, ker prenagla menjava teme in luči, ko se iz hleva na delo ali napajat goni, tudi očesu škoduje.

Proti svitlobi postavljeni živali pa prehudo v oko pridira in ga blišči. Daljni vzrok konjski sjeposti je naočno usnje ali naočniki. Oko konjsko je tako ustvarjeno, da naravno postavljeno v ravnem smeru na stran gleda. Konjsko oko z naočnikom zaslonjeno je tedaj vedno v nekem nasilstvu in trpi. Naposled postane motno in boleno.

Tudi bič le prepogosto v oko in mu razbije kako žilo ali je širok hudemu ynetju.

Če se to tudi včasih brez volje gospodarjeve ali hlapčeve primeri, so pa vendar tudi taki brezvestni suroveži, ki v togoti razbijajo konjem prek glave in prek oči in tako dostikrat konj oslepne.

Da se toraj konjem oči ohranijo, se naj napravijo jasli namesto lojter, naj se skrbi za dosti čistega zraka v hlevu in za snažnost. Naj se za vsako veliko živinsko glavo, za konja, kravo, vola itd. vzame $\frac{1}{2}$ kilograma mavca ali gipsa in se z njim v hlevu gnoj potrosi.

Gips amonijak zveže in tako čoster duh iz hleva odstrani. Okna se morajo primerno visoko nad konji napraviti in od konjske oprave nepotrebni naočniki porezati.

Nikakor pa se ne sme z bičem konj po glavi in očeh mlatiti, kakor da bi bil iz lesa ali kamna, ne pa občutljiva, prekristna žival, ki zasluži, da človek lepo z njo ravna.

Črna redkev izvrstna zdravilna rastlina.

II. O nekem francoskem generalu pripoveduje neki francoski kmetovavski časniki, da je od te mučne bolezni bil mnogo let hudo mučen in trpinčen.

Nasvetovali so mu, ker vsa druga zdravila niso pomagala, naj začne črno redko jesti, kar je tudi, da si ni bil prijatelj tej žestvoni, storil in res v krutkem izdatno polajčanje čutil in poslednjič popolnoma ozdravil. Ves vesel, da je rešen te hude bolezni je vsem kmetovavcem tistega kraja priporočal, naj črno repkev pridelujejo in je nadalje izvrstnega zdravnika Philippeja nagovoril, da je obširno razpravo o blagodejnih učinkih črne redkve za akademijo znanstev spisal, ktera je potem tudi to izvrstno razpravo v svojih spisih razglasila.

Tudi o nekem drugem boleniku, ki ga pesek in kamen mučil, se pripoveduje, da je hodil po mnogih toplicah po svetu pa vse zastojn. Naposled je začel rabiti črno redkev in že po malih dneh je občutil olajšanje in poslednjič popolno zdravje našel. Pa tudi pozneje se ga ta bolezen ni več lotila.

Kar se pridelovanje črne redkve tiče, tako najrajše raste v rahli, masni, pa ne na novo pognojeni zemlji. V rodi in težki zemlji ne prospeva tako dobro pa tudi dobrota njena je manjša.

Poseva se od meseca majnika do konca junija. Ker v dobri zemlji redkev praj košato vzraste, se morajo rastlinice, kar jih pregosto raste, popipati, da tako k večjemu le deset rastlin na štirjaški meter pride. Če je suša, se mora zamakati, pridno pleti in zemlja rahljati. Kar se redkve za zimo ohraniti hoče, to se je

pred mrazom iz zemlje popipati, metenica kakor korenju ali repi porezati in potem ali v jami, v zemlji ali pa v suhem pesku v kleti hranjevati.

Konjerejskemu društvu pristopili so: Rudolf Leidl, Jožef Škof, Alojz Zemljič, Ant Lariš, Jož. Drolec, A. Mravljak; minister poljedelstva je 10 državnih žrebcev iz Štajerskega vzel in v druge dežele prestavil, ker je lani na jednega žrebca prišlo samo 45 kobil. Predstojnik konjiškega konjerejskega okoliša baron Vay imenovan je častni vitez pruskega reda Johaniterskega.

Trtna uš meseca januarja in februarja nahaja se a) v zemlji, kder na trsovih koreninah počivajo ali spijo; to pa na koreninah 1—1 $\frac{1}{2}$ metra globokih, na plitvih koreninah večidel zmrznejo. Kdor bi hotel tedaj trtno uš pokončati, moral bi globoko koreninje vse odkopati, kar pa preveč stane. Ta mesesa se toraj ne da tukaj nič storiti, b) nad zemljo, pa le zimsko jajce trtne uši v starej skorji trsovej. Težko je takšno jajce najti, ker vsako posebej vloženo in majhno.

Matija Rajh,
nadučitelj pri Sv. Juriji v Slov. gor.

Koruznico naj gospodarji po zimi spolagajo in ne puščajo do spomladi zunaj, ker tako pomagajo koruzno veščo ali koruznega črva čez zimo ohraniti, ki se zabuben nahaja v koruznej slami.

Kuga goveja na Hrvatskem in Ogerskem je prenehala in so meje zopet odprte.

Sejmi. 8. januarja: Šmarije; 10. januarja: Planina, Berače; 11. januarja: Gradec; 17. januarja: Kapela pri Brežicah; Petrovče, Gornja Radgona, Tilmitsch.

Dopisi.

Iz Celja. (Govor dr. Vošnjakov.) Pri občnem zboru Slovenskega društva je mnogozaslužni poslanec g. dr. Vošnjak, navdušeno pozdravljen, v obširnem govoru razložil delovanje državnega zbora. Pred vsem slikal je pogubonosno delovanje nemških liberalcev, dokler so oni imeli večino v zboru. Glavni stebri države, kmetje in obrtniki, so propadali, ker so vsled liberalnih postav postajali sužnji velikega kapitala. Ko je l. 1879 sedanja večina nastopila, našla je državno gospodarstvo v najžalostnejih razmerah, ljudstvo v najhujši stiski, pa povsod ograje v prid nemškimi liberalcem narejenih postav, da skoraj ni bilo upati, da se bo dalo kreniti na boljšo pot. Liberalci so si z umetnim volilnim redom mislili za vselej ohraniti večino, zato se je naša stranka precej lotila poprave volilnega reda in jo tudi dosegla.

Pri tem je pokazala, da jej je mar za ranjenje volilne pravice in da želi kolikor mo vsakega davkoplačevalca pritegniti k volitvam. Odslej sme vsak, kdor plačuje 5 fl. davka, voliti v državni zbor. Trebalo bi še nekaterih sprememb, zlasti da dobodo kmetje z ozirom na njihovo število primerno zastopstvo, pa temu se zopet liberalci upirajo in vsaki sklep lahko zaprečijo, ker se spremembe volilnega reda smejo skleniti le z dvema tretjinama vseh poslancev. Dalje se je pečal državni zbor z urenjenjem gruntnega in hišnega davka. Liberalci so si izmislili l. 1869, da se mora gruntni davek na novo urejati, ter so računali, da bode potem gruntni davek se dal od 36 milijonov na 42 povišati. K sreči je dobila naša večina končno delo v roke in preprečila kmetom sovražne nakane liberalcev. Celi znesek gruntnega davka je sedaj celo nižji od prejšnjega, in le v nekaterih deželah se je gruntni davek povišal, najbolj za Gališko, za spodnjo in zgornjo Avstrijo in jeden del Štajerskega. A tu so cenilni možje zakrivili s svojimi neopravičenimi ceničvami, da bo sedaj treba več davka plačevati. Na Kranjskem, kjer so narodni možje cenili, se je gruntni davek za tretjino znižal in to je na veliko korist bilo tudi za tiste okraje Štajerske, ki mejé ob Kranjskej. Pri hišnem davku se je doseglo, da manjši kmetški posestniki, ki imajo le po dve sobi v hiši, sedaj menj plačujejo. Ker se direktni davek za vsem ni povišal, moral je državni zbor privoliti, da se upelje višja carina ali col ne samo za umetne in fabriške izdelke, kar je na korist obrtnikom, na žito, živino, sadje, vino, kar je na korist kmetom; ampak tudi na kavo in potrolej, pa pri tem le v toliko, da se pri ceni, kakor se dozda kaže, ne pozna veliko. Silno teži vse države občna vojniška dolžnost, a dokler stojé sosedje oborožani, se Avstrija sama ne sme razorožati. Vendar se je kmetom brambovska postava v toliko olajšala, da odslej kmetškim posestnikom, ako se pet osov na njihovem posestvu redi, ni treba stopiti v aktivno vojsko, ampak le v reservo; tudi za bogoslovce in učitelje so se sklenile precejšnje olajšave brambovske dolžnosti. Jedna najimenoitnejših postav je obrtniška, katero je baš kar dodelal državni zbor, dasi so liberalci se močno protivili in le nekateri od njih iz strahu pred svojimi volilci končno zanjo glasovali. Če prav je ta postava, posebno za obrtnike, koristna, ker se po njej omeji dozdanja obrtniška svoboda in zahteva od vsakega, kdor hoče pričeti kako obrtnijo, dokaz, da se je te obrtnije dejansko izučil, bode dobro uplivala tudi na kmetijstvo, kajti obrtniki in kmetje so drug na družega navezani, in če se prvim dobro godi, tudi kmetje svoje pridelke lože in bolje v denar spravijo. G. govornik se potem obrne do

a zbora v prid kmetškim kmetijstvo so prišli silno slabi casí, konkurencja iz Amerike in Rusije spravlja žito in živino ob vsó ceno; slabe letine so zakopale kmeta v dolgove in kamor se pogleda: povsod propad in eksekutivne dražbe kmetških posestev. Liberalci so k temu propadu še pridno pomagali. Odpravili so kazni za oderuhe, dovolili prosto ženitovanje vsakemu beraču, državne meje so odprli tujemu blagu, uvedli posilno legalizovanje, ki kmeta veliko stane, nakladali ljudstvu osemletno šolsko dolžnost, ga silili k stavbi nepotrebno velikih, silno dragih šolskih poslopij, dovolili hranilnicam, da so si kupičile neizmerne rezervne zaklade, od kmetškega dolžnika pa zahtevale zmirom jednako visoke obresti, ovirali so razvoj kmetških posojilnic z nakladanjem visokega davka, skrbeli za to, da se hudodelnikom, tatovom in roparjem dosti dobro godi v kaznilnicah, in sploh kakor nalašč delali na propad kmetškega ljudstva. (Konec prihod.)

Od Ljutomera. (Slava vrlim kmetom slovenskim!) [Dalje.] Rekli smo, da naši stariši od ljudskih šol, dokler so bile še nemške, niso imeli nikakšnega dobička. Oni se sedaj na podlagi lastne skušnje potegujejo za pravice slovenskega jezika. Ozrimo se danes malo še na mlajši naraščaj. Koliko je po murskem polji mladeničev pa tudi že gospodarjev, ki so se v domačih šolah učili s pomočjo miloglasčega jezika maternega! Bistra glavica in darežljiva roka očetova vzbudile ste šolarju v sreci željo po viših naukih v srednjih ali takozvanih „latinskih“ šolah, — šli so v Ptuj, v Maribor ali v Celje. Kako se je tukaj godilo nadarjenim ali „talentiranim“ mladeničem? Skraja so vsi „vozili“ dokaj težko, ker so jim učitelji, profesorji, razkladali nauke s pomočjo nemškega jezika. V domačej po pameti uredjenej šoli slovenski, v „latinskej“ pa na enkrat nemški učni jezik — ni li to prenaqlen skok? Gotovo, da je. Kaj toraj? Odgovor: V „latinskih“, v srednjih šolah naj se slovenščini podeli več prostora. Res je, da se v ljudskih šolah slovenska deca podučujejo tudi v nemščini, ali otrok se ne more toliko naučiti, da bi za razumljenje naukov po srednjih šolah bil z nemščino do dobra podkovan. Tisti mladeniči in mlajši gospodarji, ki so bili gimnazijskim naukom dali slovo ter se lotili kmetškega opravila, sprevidijo sami od ene strani, da ljudske šole niso zato, ka bi se v njih otrok učil tujih jezikov, a pri tem zanemarjal za življenje najpotrebnejše nauke, od druge strani pa razpoznajo, da „latinske“ šole niso vredjene, kakor bi to zdravej pameti primerno bilo. Odtod zopet hvalevredna prikazen, da toto spoznanje na podlagi lastne skušnje vodi do narodne zavednosti. Pisatelj teh vrstic pozna več takih

kmetskih ljudij, ki so več ali manje let obiskovali „latinske“ šole, in zamore reči, da so vsi čedni Slovenci. Isto velja v obče tudi o tistih, ki so vse šole srečno dovršili; od leta do leta raste število narodnih buditeljev in odkritosrčnih kmetskih prijateljev, ki so našim nemškutarjem pravi trn v peti. (Konec prih.)

Iz Celja. (Zadnji lisjak), ta je pa zopet čuden; gladek je da je kaj, ušesa pak ima strašno kosmata! Sprva se širokousti da kot „lisjak“ že povsod svojo dlako trosi, kako mu pa smodijo, tega ne pove. Žal mu je, da kmetje nemških časnikov ne berejo. Nam ravno tako. Ko bi enkrat njegovo mamko Ciljercu in pa druge freimaurerske časnike pregledali, ter poiskali si iz njih tistih psov, ktere se dan za dnevom lučajo na Slovence, lisjak, po tem bi menda tvojo kožo precej nemilo počesali. Težko se mu dozdeva, da so se kmetje tako dolgo pustili za nos voditi. Siromaček se sam sebi usmili. Le pomiri se, odslej ne bosta več ti in pa tvoja mama naša pastirja, in vajni tovariši tudi ne. Mi tako vemo, da drugi nihče ne pozna naših bolečin, kakor ljudje naše krvi, in tem bomo z mirno vestjo zaupali. Vi le idite nazaj domov od koder ste prišli. — Na drugej strani svojega polja lisjak zopet izpušča sterd iz gobca, potem pa jo našim okoličanskim kmetom okoli ust maže. No, si misli, tako le za praznike, morebiti si pa le kateri ustnice obliže. Boš kmalo videl, da niso tako strašno potrebni. V Celji jim hoče preskrbeti eden razred za slovenske otroke, akoravno sam trdi, da je šola „v Celji“ pišklijiva. Nemštvo tu ni v nevarnosti menda in „šulferajn“ nepotreben. Pa kdo bi ščuval, ko bi to društvo ne začelo? Nemških otrok — ni, alo, slovenske sem! Saj pa tudi pove: „Kolikor jezиков znaš, toliko ljudi veljaš“ in zopet „materinega jezika se morajo otroci toliko naučiti, da bodo izurjeni v književnem maternem jeziku.“ To hočeš ti storiti in v enem letu! Stopi no berž med svet, svitla zvezda, boš videl, kako se bo vse pipalo za tvojo čudovitno modrost. Prvi poskus pa napravi z nemškimi otroci, ter jih uči slovensko. Še ti merzi, ko to slisiš? Glej, kolikor jezиков znaš, toliko ljudi veljaš in tvoji lastni so ti najbližnji? Morebiti misliš, da je ta izrek samo za Slovence veljaven? Ja šment, pa tem ni sreče treba, ti jo le okoličanskim kmetom želiš. Ti blaga stvar, kaj pa je s starim šolskim splotjem, z nekdanjo „kresijko šolo“ tam za farno cerkvijo, ktero so naši kmetje s krvavimi žuli staviti pomagali? Je ta očitna krivica tudi kmetom v korist in srečo, tistim kmetom, za ktero tvoje srce tako gorko bije? Lisjak, tvojo zanjko že držimo na palici. Okoličanski šoli je li, te ti smrdite? Kaj ne, da bi jih bilo dobro raztresiti, da ne bi trosile slovenski živelj več po okolici? Tu se otroci vsega, tudi

nemškega jezika zadosti učijo, tako da smo mi čisto zadovoljni. Z nemčurji nočemo pa ne moremo nič več opraviiti imeti, so nas že do dobrega podučili. Lisjak le napravite šolo, pa si zberite mestne capinčke v njo. J—1.

Iz Maribora. (Novi župan — čitalnica — posojilnica — volitve za okrajni zastop.) Dne 2. januarja dobili smo novega župana, se ve, ako ga minister grof Taaffe cesarju potrditi nasvetuje, kar še ni gotovo, kajti izvoljen je znani dr. Duchatsch, ki je kot državni poslanec kedaj vladi nasprotoval itd. itd. Stopnice na rotevži so še dnes mokre. Zakaj? No, ker so se mestni očetje pri volitvi jokali in solze točili, da je kar teklo od njih. Bilo je pa tako. Najpred je izvoljen dr. Schmiderer, znani Hammer-Amboss. On pa veli, da županstva ne more sprejeti, ker ga na Dunaji (v državnem zboru) silno potrebujejo, nemštvo je namreč tam v strašnej nevarnosti. Brez njegovega „Hamra“ pa ni mogoče raznim sovražnikom trmastih kebljač pobiti. Mestni očetje so malo ganjeni pa še premalo ter izvolijo Hammer-Ambossa vdrugič za župana. No, in to je za dr. Schmidererja preveč. Solze mu stopijo v oči. In kakor v cerkvi za enim vsi zaporedom po klopeh zehajo, tako začnejo sedaj mestni očetje solze točiti. Ko je ganjenost in žalost po solzah nekoliko vtolažena, izreče g. Marko, da ne ostane v mestnem zastopu. Ali mu brezsrajčarstvo ni po godu ali kaj druga, to še nam ni znano pač pa, da so mestni očetje potem izvolili dr. Duchatscha za župana, gosp. Bitterla pa za podžupana. G. Stampf bi menda tudi rad bil vice-župan pa ker Maribor sedaj samo enega potrebuje, je letos „skozi“ pal. — Čitalnica štela je ob konci leta 69 udov in izvolila v odbor zvečinoma novih odbornikov, pridnih narodnih mož. To je modro, narodnega dela je veliko, in ga treba razdeliti, po občnem zboru bila je zvečer živahna, izvrstna veselica: gospodov in gospá in gospodičen bilo je toliko, da je skoraj prostora zmanjkalo. — Slovenska posojilnica uživa čedalje več zaupanja, celo iz Solčavskih planin, iz Koroškega, dohajajo vloge. Svojo uradnico pa ima sedaj v g. Zupanovej hiši (prej Schreijevej) v graškem predmestji. — Volitve za okrajni zastop so pričele, sedaj volijo po občinah volilne može. Domoljubi so prošeni, da se zanimajo za te volitve. Slišimo namreč, da nemškutarji zlasti v Kameci, Bresternici, Selnici itd. priporočajo znanega Seidla. Res čudno! Zlasti baje rožpaški Kramberger rogovili za Seidla in za svojega zeta Ursiga v Selnici. Nemškutarji pač ne gleštajo trohe politične sramežljivosti. Ker uže Seidla pobirajo, naj pa še Brandstetterja zraven potisnejo, saj tudi brez posla po Mariboru hodi! Kmetski volilci še naj pomislijo, da jim sedaj ceste čez Jodelberg pri Faali ni treba plačevati. Vendar

hitro jo dobijo na hrbet, če bodo v okrajnem zastopu premalo svojih mož imeli, kajti mario borski Nemci in sv. Lovrenski nemškutarji so „gliha, ki rada vkup štriha.“

Iz Mahrenberga. (G. dekanovo umeščenje.) Prosim, prinesiti prihodnjič v „Slov. Gospodarju“, oziroma na § 19 tiskovno postavta le popravek: „V cerkveni prilogi štev. 52 „Slovenskega Gospodarja“ sem čital dopis „Iz Mahrenberske okolice“, kateri je, kar tiče mene, popolnoma neresničen, kajti bil sem dan prihoda č. g. dekana Jazbec-a pri seji okrajnega šolskega sveta v Šostanji; tudi upliva o zadržanju g. učiteljev nisem imel, ker mi o slovesnem sprejemu imenovanega gospoda ni bilo kaj znano.“

V. Baumgartner,
ces. kr. okr. šolski nadzornik.

Dostavek uredništva. S temi besedami se nam ne zdi popravljeno čisto nič, ampak še le potrjeno, kar je dopisatelj „iz Mahrenberske okolice“ poročal; kajti vsak si lahko domisli, kako jalov je izgovor, da bi gospod Baumgartner ne bil izvedel o pravem času, kedaj bodo novi dekan in župnik prišli, saj ima farovž celó pred nosom. Odhod v Šostanj se prav dobro strinja s poročilom našega dopisnika in ga izvrstno razjasnuje. Nikakor ni lepo in dostojno tako obnašanje. Če je gospoda B. sedaj morebiti malo sram, si je sam kriv. Naposled mu pa še svetujemo, naj vzame g. Šumanovo slovensko slovnico v roke, da bode méstnik znal ločevati od dajavnika.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Naš poslanik v Parizu, grof Wimpfen, se je z revolverjem ustrelil. Pravi, da je to storil, ker se je bal, da ga nebi odstavili. Plače je dobival na leto 60.000 fl. Bil je vesten uradnik, čeravno ne zelo prebrisan glava. Govorica je, da postane grof Andrassy zopet minister vnanjih zadev, to bi ne bilo dobro znamenje. — Pri vojaštvu je treba več kanonirjev, bržčas osnujejo nov artilerijski regiment, za 15 vojnih oddelkov je 1715 kanonov premalo. — Državni zbor snide se dne 15. januarja; državni proračun in poboljšanje duhovenske plače pride precej na dnevni red. V Gradcu so veliki posestniki namesto umrlega Lohningerja v državni zbor izvolili grofa Franca Attensa, mladega človeka, ki se drži, kakor bi vse Slovane kar v žlici vode hotel potopiti, ob enem kaže zobe vsem konservativcem ter gori za nemški liberalizem. — Ker ravno uradniki najhuje tudi Slovanom pravičnej vladí grof Taaffejevej nasprotujejo, postalo je to naposled njej prerobato. Zato je bil nek okrajni glavar in trmast nemški liberallec na Moravskem, po imenu Japp, za kazen prestavljen in računski

er na Dunaji penzioniran. je to močno osupnilo. — Ti- var dr. Rapp in deželni odbornik Graf, obadva vrla konservativca. odlikovana sta, prvi z redom železne krone I. vrste, drugi z istim redom II. vrste. — V Gorici lahonstvo precej napreduje in deco slovensko italijančuje. Tamošnji Slovenci so sklenoli politično društvo „Sloga“ zopet oživiti, otroče vrte v mestu osnovati in slovenske posojilnice po deželi ustanoviti. To je hvale vredno! Magjarski minister Kallay odpotuje kmalu zopet v Bosno. Ogerski državni zbor bode skušal postaviti zoper ponarejanje vina. Ta postava je res uže močno potrebna. — Svitli cesar so volilno postavili za graničarje potrdili, graničarji bodo torej volili poslance v hrvatski sabor v Zagrebu.

Vnanje države. Francoski republikanec, naglo zaumrli Gambetta, bode 10. jan. na državne stroške slovesno pokopan v Parizu. — Sedaj se je uže za gotovo zvedelo, da so papež vendar srečno porazumeli se z ruskim carjem. Hvala Bogu! Italijanski liberalci grdo psujejo na Avstrijo, ker je zločinec Oberdank bil obešen, nek profesor Karducci kar rohni in pravi, da morajo se tirolske, koroške in kranjske planine v 10 letih Italiji priboriti. V Milanu so avstrijskemu konzulu cesarski grb s stene strgali. — Črnogorci in Turki še niso se nič prav pogodili zavoljo nove meje; pravijo, da bode Turk sedaj vendar nekaj pokrajín ob Lim vodi spustil. — Grki močno in javno žalujejo zavoljo smrti Gambettove, znamenje, da jih je krepko podpiral zoper Turke. — Srbska skupščina je novo šolsko postavo sprejela, vsak srbski otrok mora 6 let v šolo zahajati. — V Armeniji je turška vlada zaprla 300 ljudi, češ, da so punt snovali zoper Turčijo. — Ruski general Krüdenner je baje prišel v Varšavo priprav delat za vojni tabor ali ostrog v okolici Radomskej za 100.000 mož.

Za poduk in kratek čas.

Reka.

II. Reka s 15.000 prebivalci ima prav čedne, visoke hiše, čiste in prostorne ulice. Napisí so po večem italijanski; magjarskih ni po drugod kakor na vladinih poslopih. Morebiti še ne ve vsak čitatelj, da je Reka (ital. Fiume) ogersko mesto, dasiravno je narod hrvatski. Ogrí so hoteli imeti lastno pomorsko pristanišče, ker je Ludovik Kossuth vedno upil: Tengerre a magyar — na morje magyari! In Reka je postala z okolico vred ogerski litorale. Ogrí želé, da postane Reka drugi Trst, ali pa da prekosi to eminentno tržno mesto. Vendar je Reško tržno življenje precej zaspano. Za že-

leznico iz Budimpešte do
se milijoni mečejo zastoj
se zida nov kamnat nasip — molo, kakoršnega
najdeš v Trstu. Oгри res mnogo potrosijo za
Reko, da jo povzdignejo do znamenitega trgo-
višča; da bi se jim le trošek poplačal!

Cerkve so mi skoro vse prav dopadale.
Cerkvo sv. Vida, nekdanj lastnina oo. jezuitov,
ukazala sta cesarja Ferdinand II. (1619—1637)
in Ferdinand III. (1637—1857) pozidati. Cerkva
sv. Roka pripada nunam Benediktincem in
cerkva Marije Device oo. kapucinom. Dobre pol
ure od mesta na veselem hribu Tersatu stoji
daleč na okrog sloveča romarska cerkva Matere
Božje. Semkaj je bila prinesena iz Palestine
Marijina hišica in še le od tod v italijansko
Loreto. Vsacega leta prihaja obilo romarjev
k Tersatski Materi Božji. Cerkva ni posebno
prostorna, ali je bogato ozaljšana. Po stenah
visé razne podobe, katere pričajo o mnogih ču-
dežih, ki so se prigodili na priprošnjo Marije
Tersatske. Dobrih 30 korakov od cerkve in
samostana frančiškanskega stoji dedinski grad
po raznih zarotah slavni Frangipanov, sedaj
je last grofa Nugenta. Po sobah shranjeno je
mного starin iz raznih časov in raznih krajev.

Gredeč še naj omenim, da je v Reki od
l. 1820—22 kot gimnazijalni učitelj služboval
slovenski Mezzofanti — Matija Čop (roj. dne
26. januarija 1797; umrl 6. julija 1835). Učeni
mož je neki govoril 18 jezikov. A mnogo več
jih je razumel kardinal Mezzofanti (rojen 19.
sept. 1774 v Bologni; umrl 15. marca 1849 v
Rimu), ravnatelj slavnega rimskega zavoda za
razširjanje sv. vere. Dr. Alfons Bellesheim do-
kazuje v posebnem životopisu (Würzburg, L.
Wörl. 1879), da je ta živi polyglot, ki bi bil
zamogel za časa zidanja babilonskega stolpa
služiti za občega tolmača, gladko govoril 39
jezikov; nepopolno 17. Slovniski jih je razumel
12, a ne govoril; 30 narečij je ali govoril ali
le poznal po njihovih posebnostih. V tej stroki
je ta mož najčudnejša prikazen vseh časov. Pre-
kosil je daleko vse može, ki slovè po znanji
množih jezikov p. Mithridates-a, Pico della Mi-
randola, Jonadab Alhanar-a in Sira William
Jones-a, ki so le po 20 jezikov umeli.

Smešnica 1. Celjski lisjak je uže tako
prismuknjen, da ne poje slovenski, ampak „jodla“
nemški: „Ein Gamsbart auf dem Hut — Im
Herzen frischen Muth — Ein Stutzerl in der
Hand“ itd. V novem leti utegne pa zakroliti:
„Hosenknopf, Leibelknopf — Hab' i an schön
Steirerkropf“ itd.

Razne stvari.

(Iz Stavenšinjec) nam piše domoljub,
da je celjski lisjak v Lisičnjak prišel v snobo-
ke, da bi drobno lisičko dobil. Starašina pa mu je

da Ivan Duh, toda opravila nista nič, celj-
skega lisjaka nečejo tam nikder v „žlahto“ pu-
stiti. Moral je nazaj v Celje!

(Slabi glasovi) nam dohajajo o volit-
vah novih županov, ker se narodnjaki premalo
brigajo, doma ostajajo in pozneje ne bode tože-
vanju ne konca ne kraja. Možje, potrudite se
za izvolitev dobrih, poštenih, krščanskih in narod-
nih županov in odbornikov.

(Naš domači regiment) štev. 47. dobil
je novega lastnika, fml. barona plem. Beck.

(Silno povodenj) imajo na Nemškem
in Českem, ker so reke Rhein, Donav, Veltava
itd. obrežje poplavile.

(V Oseku) postavili so čez Dravo žele-
zen most.

(Pošto izropali) so tolovaji pri Vuko-
varu v Slavoniji, vozača so ubili in 10722 fl.
vzeli.

(Novi župani) izvoljeni so: Rudl v
Mahrenbergu, dr. Duhač v Mariboru in Rodo-
šek v Ptujih.

(Konjiški g. Sutter) je v seji kmetij-
ske podružnice nasvetoval, naj bi kmetijska
družba viničarju njegovega očeta nekaj penez
darovala. Navzoči so se mu kar smejali.

(„Cillier Zeitung“) je grdobno napa-
dala pridne učitelje konjiške in jim na cente
grehov očitala. Toda vse je bilo več menje in
prav nesramno in hudobno zlegano, kar je iz
popravka razvidno, katerega je ta Slovincem
toliko sovražni list moral objaviti.

(Pekerčanskim otrokom) so 23. pr.
meseca nemškutarji delili klobuke, suknje, robce,
piti in jesti, da jih dalje v nemškejši šoli prid-
žijo. Reveži so morali precej napinjati se in
nemški peti, da bi lahko „krofe“ dobili. Tako
si novošegni Turki z denarjem večjidel pri nas
nabranim vzrejajo — janičarjev. Učitelj Bezjak
pa streže kot — boter!

(K smrti na vislicah) obsodili so v
Ljubljani dva fanta, ki sta v Zalogu zaklala
nekega žandarja.

(Železnico) iz Ljubljane v Kamnik so
zmerili in jo bodo spomladi stavili.

(Pri okrožnej sodnji celjske) bil
je zaradi krive prisege tožen Jožef Klobasa iz
Biserjana pa nekriv spoznan. Zagovarjal ga je
prav izvrstno gospod dr. Gorički v Gornji
Radgoni.

(Nemški profesorji) so pri nas naj-
hujši rogovileži in ščuvajo Nemce na Slovence.
Za njimi prvi so pa nekateri iz „Reicha“ in
sploh od inod privandrani Nemci, ki so pri nas
kruha našli pa sedaj povsod komandirati
hočejo.

(Savinjski sokol) šteje nad 200 udov
in je v občnem zboru 26. p. m. za častne ude
proglasil škofa Strosmajerja in dr. Fona v Za-
grebu, starosto hrvatskemu sokolu.

(Od sv. Urbana pri Ptuj) se na piše, da je 31. p. m. pogorela Ana Bezjak Treza Bezjak, tudi Simonič je oškodovan; rož, cerkva in šola bila je v velikej nevarnosti, ker je veter pihal. Ogenj je tobakar zatopil. Posestnici niste zavarovani.

(Čitalnica v Gornjem gradu) ima 7. t. m. občni zbor in veselico.

(Profesorja Šumana) ste „Cillierca“ „Marburgerca“ kar strastno napali ko jo nekdo govorico sprožil, da pride vrli učeni gospod za ravnatelja celjske gimnazije. Tako predrzno krohotata ova nemško-liberalna svojata zoper domačine! Slovencu so doma ne privošči kruha!

(Pišečki grajščak) baron Moškon je v Gradci hotel izvoljen biti od grajščakov za državnega poslanca ter jim pravil, kako on slovensko-narodne želje obsojuje ter na vso moč zoper nje se vojskuje tako, da je uže veliko prestal preganjanja. Oj ti veliki marternik nemškutarski, pové vendar, kaj so ti krotke dušice slovenske žalega storile? Grajščaki ti niso veliko verovali, ker te niso hoteli izvoliti.

(Šolske novosti.) Baron Oton Lütgendorf bil je od dež. šolskega sveta pohvaljen, ker je pripomagal šolsko poslopje povekšati v Vuhredu, šola na Ponkvi postane žrazredna, nadučitelj v Stražah je postal g. J. Tičar, učitelj v Tinjah g. Tomažič, podučitelj v Vojniku g. Sirak gre v stalni pokoj.

(V Mozirji) so na sv. Štefanovo prstovoljni igralci in igralke kaj izvrstno igrale dve igri: „Uskok“ in „V Ljubljano jo dajmo.“

(V Kolačnem pri sv. Jarneji) so 17. t. m. tatje po noči v klet vlomili Gašperju Marguču in si za praznike kolikor so hoteli vzeli vina.

(Pri sv. Tomaži nad Veliko nedeljo) je nek posestnik devarju v šali njivo za jeden „seksar“ prodal, ta pa si sedaj njivo resnično svoji.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali č. g. Sinko 18 gl. (ustn. in letn. dpl.), Presečnik 11 gl. (ustn. dpl.), Bratuša 11 gl., Fišer Ant. mlj. 5 gl., Verk 5 g., Supančič 4 gl., Godina, Valenčak in Rom po 2 gl., Duplnik, Hribovšek, Plešnik, Jan Fr., Vraz A., in Brglez po 1 gl.

(Spremembe v lavant. škofiji.) Č. g. M. Fideršek pride za kaplana v Slivnico, č. g. Vraz kot provizor k sv. Križu, č. g. Očgerl za kaplana k sv. Petru, č. g. F. Kapuš za kaplana k sv. Jakobu v Dolu, č. g. M. Šinko je postal župnik pri gornji Kungoti.

Loterijne številke:

V Gradci 30. dec. 1882: 82, 27, 45, 75, 62.
Na Dunaji „ „ 57, 29, 58, 82, 33.

Prihodnje srečkanje: 13. januarja 1882.

na v najem

na južnej železnici nasproti
ste celjsko-rogačke. Krčma

je na dobrem mestu.

Več pové Franc Kartin pri sv. Juriji
(St. Georgen a. d. Südbahn). 2—2

1-8

Posojilnica v Celji

sprejema hranilne vloge (vklade) od vsakega, bodi si ud ali ne in daja

5 gld. od 100 gld. na leto obresti.

Uradni dan vsaki torek dopoldne.

4—7

Ponudba.

Obče znane in izvrstne na
Tržaški razstavi s srebrno svetinjo
odlikovane

voščene sveče

iz čistega, nepokvarjenega čebelnega voska
priporočata

P. in R. Seemann v Ljubljani.

Istrijansko vino.

J. C. Juvančič v Ljubljani

zaloga črnega vina Istrijskega priporoča:
Refoško 25 fl., Teran 20 fl. hektoliter.

Ovo vino priporoča se posebno letošnja kislina za izboljšati in rudeče barvati.
Letošnje istersko vino je izvrstno. 3—3

Po čudovito nizkej ceni

prodava več 1000 štajerskih lodnastih
sukenj od 4 fl. naprej.

Janez Müller

v Mariboru, Viktringhofgasse.